

U 36/2011 rd

**Statsrådets skrivelse till Riksdagen om ett förslag till
Europaparlamentets och rådets förordning (*ett europeiskt
föreläggande om bevarande av bankkontotillgångar*)**

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen
översänds till riksdagen Europeiska kommis-
sionens förslag av den 25 juli 2011 till Euro-
parlamentets och rådets förordning om in-
förande av ett europeiskt föreläggande om

bevarande av bankkontotillgångar för att un-
derlätta gränsöverskridande skuldindrivning i
mål och ärenden av civil eller kommersiell
natur samt en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 29 september 2011

Justitieminister *Anna-Maja Henriksson*

Lagstiftningsdirektör Asko Välimaa

JUSTITIEMINISTERIET

PROMEMORIA
21.9.2011

EU/2011/1441

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS FÖRORDNING OM INFÖRANDE AV ETT EUROPEISKT FÖRELÄGGANDE OM BEVARANDE AV BANKKONTOTILLGÅNGAR FÖR ATT UNDERLÄTTA GRÄNSÖVERSKRIDANDE SKULDINDRIVNING I MÅL OCH ÄREN DEN AV CIVIL ELLER KOMMERSIELL NATUR**1 Förslagets bakgrund**

Befintliga rättsakter på det civilrättsliga området inom Europeiska unionen, t.ex. rådets förordning (EG) nr 44/2001 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (nedan kallad Bryssel I-förordningen), föreskriver bara att domar som meddelats i en medlemsstat ska erkännas och vara verkställbara i andra medlemsstater, men inte hur domarna faktiskt ska verkställas. I dag regleras förfarandena för verkställighet av domar och andra exekutionstitlar uteslutande av nationell lagstiftning.

I Stockholmsprogrammet från 2009 om att förverkliga ett område med rättvisa, frihet och säkerhet för EU-medborgarna betonas att det europeiska rättsliga området bör användas för att stödja ekonomisk verksamhet på den inre marknaden. Kommissionen uppmanas att lägga fram lämpliga förslag till bl.a. förbättring av effektiviteten vid verkställighet av domar i EU avseende bankkonton och gäldenärsers tillgångar.

2 Allmänt om förslaget

Europeiska kommissionen framlade den 25 juli 2011 ett förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om införande av ett europeiskt föreläggande om bevarande av bankkontotillgångar för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur [KOM(2011) 445 slutlig]. Förslaget grundar sig på artikel 81.2 i FEUF. Artikel 81.2 ger Europaparlamentet och rådet rätt att, särskilt när det är nödvändigt för att den inre marknaden ska fungera väl, besluta om åtgärder bl.a. för att säkerställa ömsesidigt erkännan-

de mellan medlemsstaterna av domstolsavgöranden och utomrättsliga avgöranden samt verkställigheten av dessa (led a), faktisk tillgång till rättslig prövning (led e) och undanröjande av hinder mot väl fungerande civilrättsliga förfaranden, vid behov genom att främja förenligheten mellan de civilprocessrättsliga regler som är tillämpliga i medlemsstaterna (led f), och på så sätt utifrån principen om ömsesidigt erkännande av domstolsavgöranden och utomrättsliga avgöranden utveckla det rättsliga samarbetet i privaträttsliga mål och ärenden som har gränsöverskridande följder.

Den föreslagna förordningen syftar närmare bestämt till att

- möjliggöra för fordringsägare att erhålla förelägganden om bevarande av bankkontotillgångar på samma villkor oavsett i vilket land den behöriga domstolen befinner sig,
- göra det möjligt för fordringsägare att få information om var gäldenärerna har sina bankkonton, och
- minska kostnaderna och förseningarna för fordringsägare som vill erhålla och verkställa förelägganden om bevarande av bankkontotillgångar i gränsöverskridande situationer.

3 Förslagets huvudsakliga innehåll

I förordningsförslaget föreslås att det ska införas ett nytt och självständigt europeiskt förfarande för bevarande av bankkontotillgångar, genom vilket fordringsägare kan förhindra att deras gäldenärsers tillgångar förs över till eller tas ut från bankkonton i EU. Förfarandet kommer att vara tillgängligt för både enskilda medborgare och företag. Förfarandet kommer att vara ett alternativ till förfarandena i den nationella lagstiftningen.

Förslaget innehåller bestämmelser om förfarandet för utfärdande av det europeiska föreläggandet om bevarande av bankkontotillgångar samt genomförandet av förfarandet vid den bank där det berörda kontot hör hemma. Föreläggandet kommer endast att ha karaktären av en säkerhetsåtgärd, dvs. det spärrar gäldenärens konto (upp till det belopp som anges i föreläggandet) men gör det inte möjligt att betala ut pengar till fordringsägaren. Föreläggandet kommer att ha en sakrättslig effekt, dvs. vara riktat mot specifika bankkonton och inte mot gäldenären personligen.

Enligt förslaget ska förordningen tillämpas på mål och ärenden av civil och kommersiell natur som har gränsöverskridande följder. De aspekter som utesluts från förordningens tillämpningsområde motsvarar i stort de aspekter som inte omfattas av Bryssel I-förordningen. Liksom Bryssel I-förordningen ska enligt förslaget denna förordning inte tillämpas på insolvens och social trygghet och inte heller på skiljeförfaranden. I motsats till Bryssel I-förordningen ska förordningen dock tillämpas på mål om makars förmögenhetsförhållanden, om verkningar av registrerade partnerskap och om arv så snart de rättsakter som kommissionen har föreslagit på dessa båda områden har antagits och trätt i kraft.

Enligt förslaget ska det europeiska förfarandet för bevarande av bankkontotillgångar vara tillgängligt i två typer av fall: 1) före och 2) efter att man erhållit en exekutionstitel i den medlemsstat där kontot befinner sig.

Enligt förordningsförslaget har de domstolar i medlemsstaterna som är behöriga att pröva ärendet i sak i enlighet med europeiska rättsakter eller nationell lagstiftning behörighet att utfärda europeiska förelägganden om bevarande av bankkontotillgångar. Alternativt kan förelägganden utfärdas av domstolarna i de medlemsstater där kontot befinner sig. I detta fall är föreläggandets effekt dock begränsad till den medlemsstat där det utfärdades och det kan inte erkännas och verkställas i en annan medlemsstat. I ärenden där fordringsägaren redan har erhållit en exekutionstitel kan fordringsägaren erhålla föreläggandet om bevarande av bankkontotillgångar antingen från den domstol som har ut-

färdat exekutionstiteln, eller från den verkställande myndigheten i den medlemsstat där bankkontot befinner sig.

Enligt förordningsförslaget är det ett villkor för utfärdandet 1) att fordringsägaren visar att fordringsägaren har goda utsikter att vinna sitt mål i sakfrågan, dvs. att fordringsägarens fordran vid första anblicken är välgrundad, och 2) att fordringsägaren visar att det finns en risk för att det påföljande domstolsavgörandet inte skulle kunna verkställas om åtgärden inte beviljas till följd av att gäldenären avlägsnar eller skingrar sina tillgångar. Dessutom kan domstolen begära att fordringsägaren ställer en säkerhet för att trygga kompensation för sådan skada som gäldenären kan vållas om föreläggandet senare förkastas eftersom det anses som oberättigat. I det fallet att fordringsägaren redan har en exekutionstitel föreslås villkoren för utfärdandet vara mindre strikta än i den första situationen.

Enligt förslaget kommer föreläggandet att utfärdas i ett ex parte-förfarande, dvs. utan att gäldenären har hörts. På så sätt kommer åtgärdens ”övertäckningseffekt” att bevaras.

Utöver det som sägs ovan föreskrivs det i förordningsförslaget att medlemsstaterna ska ha en mekanism som underlättar inhämtande av information om gäldenärens konto(n). Enligt förslaget ska medlemsstaterna välja mellan två mekanismer. De kan antingen 1) se till att det utfärdas ett föreläggande om redovisning enligt vilket alla banker på deras territorium måste avslöja om gäldenären har ett konto hos dem eller 2) ge sina verkställande myndigheter tillgång till information som innehåller av offentliga myndigheter i register eller på annat sätt.

Enligt förordningsförslaget kommer ett europeiskt föreläggande om bevarande av bankkontotillgångar som utfärdas enligt det föreslagna förfarandet i en medlemsstat att automatiskt erkännas och verkställas i en annan medlemsstat utan att det krävs något särskilt förfarande.

Ett föreläggande om bevarande av bankkontotillgångar ska enligt förslaget verkställas genom att det delges den berörda bank eller de berörda banker där det bankkonto på vilket tillgångar ska bevaras befinner sig. Efter det ska banken genomföra föreläggandet

genom att blockera ett belopp som motsvarar det belopp som avses i föreläggandet. Gälldenärerna ska underrättas omedelbart efter det att föreläggandet har genomförts.

Om föreläggandet avser bevarande av flera konton begränsar den föreslagna förordningen möjligheten för fordringsägare att spärra alltför stora belopp genom att föreskriva att en fordringsägare måste frigöra eventuella belopp som överstiger fordringsbeloppet så snart fordringsägaren informeras om att ett alltför stort belopp har spärrats.

Den föreslagna förordningen ger gälldenären rätt att bestrida ett europeiskt föreläggande om bevarande av tillgångar på både materiella och formella grunder. I princip ska gälldenären invända mot föreläggandet vid den domstol som har utfärdat det. Undantagsvis ska invändningar som rör vissa aspekter av verkställighetsförfarandet göras vid domstolarna i verkställighetsmedlemsstaten. Dessutom kan konsumenter, anställda eller försäkrade personer som är gälldenärer göra alla typer av invändningar mot föreläggandet vid domstolarna i den medlemsstat där de har sin hemvist. För att underlätta gälldenärens uppgift att ansöka om omprövning av föreläggandet vid domstolarna i en annan medlemsstat innehåller förslaget standardformulär som kommer att finnas på alla EU-språk.

4 Förslagets konsekvenser för lagstiftningen i Finland

I förordningsförslaget föreslås att det införs ett nytt och självständigt europeiskt förfarande för bevarande av bankkontotillgångar. Förfarandet kommer att vara ett alternativ till förfarandena i den nationella lagstiftningen. I det avseendet behövs det inga ändringar i den nationella lagstiftningen på grund av förslaget. Däremot kan genomförandet av förordningen kräva att det utfärdas kompletterande bestämmelser.

5 Förslagets rättsliga grund och förhållande till subsidiaritetsprincipen

Förordningsförslaget grundar sig på artikel 81.2 a, e och f i FEUF. Enligt artikel 81.2 ska förslaget behandlas i enlighet med det ordi-

narie lagstiftningsförfarandet. Detta betyder bl.a. att Europaparlamentet deltar i beslutsförfarandet och att det krävs kvalificerad majoritet i rådet för att godkänna förslaget.

Statsrådet anser att den föreslagna rättsliga grunden för förslaget är korrekt.

När det gäller subsidiaritetsprincipen anser statsrådet att ett europeiskt föreläggande om bevarande av bankkontotillgångar inte kan skapas genom åtgärder som de enskilda medlemsstaterna vidtar.

6 Förslagets konsekvenser

Det förfarande för utfärdande av europeiska förelägganden om bevarande av bankkontotillgångar som avses i förordningsförslaget samt genomförandet av förfarandet skulle orsaka såväl domstolar och verkställande myndigheter som banker extra arbete och kostnader. Det är i dag svårt att bedöma de direkta ekonomiska och organisatoriska konsekvenserna av förslaget samt andra konsekvenser av förslaget som bör beaktas i lagberedningen. Å andra sidan kunde man genom den föreslagna förordningen förbättra möjligheterna till samarbete mellan medlemsstaterna för att utveckla fordringsägarnas ställning i gränsöverskridande situationer. De föreslagna åtgärderna skulle minska kostnaderna och förseningarna för fordringsägare som vill erhålla och verkställa förelägganden om bevarande av bankkontotillgångar i gränsöverskridande situationer.

7 Ålands behörighet

Enligt 27 § 23 punkten i Självstyrelselagen för Åland (1144/1991) har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om rättskipning och verkställighet av domar.

8 Den nationella behandlingen av förslaget och behandlingen i EU

Förordningsförslaget har sänts på remiss till finansministeriet, Helsingfors hovrätt, Helsingfors tingsrätt, utskökningsverket i Östra Nyland och Mellannyländ, Finansbranschens Centralförbund rf, Centralhandelskammaren och Finlands Advokatförbund.

Dessutom har högsta domstolen haft tillfälle att ge ett yttrande om förslaget.

Förordningsförslaget har behandlats skriftligt i sektionen för rättsliga frågor (sektion 35).

Kommissionen presenterade förordningsförslaget i rådets arbetsgrupp den 9 september 2011.

9 Statsrådets ståndpunkt

Statsrådet förhåller sig i princip positivt till detta förordningsförslag och dess syften.

Statsrådets mål är att det nya och självständiga europeiska förfarande för bevarande av bankkontotillgångar som eventuellt införs ska fungera i praktiken. Med tanke på det är förordningsförslaget redan i lagstiftningstekniskt hänseende komplicerat och svårbegripligt. Statsrådets mål är vidare att det förfarande för bevarande av bankkontotillgångar som eventuellt införs i tillräcklig utsträckning även ska beakta aspekter som gäller gäldenärernas rättsskydd.